

Notat

Dato: /AMI

Beretning om evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen 2010

- Kommentarer til Formandskabets beretning

Børne- og kulturchefforeningen har valgt at tematisere sine kommentarer, da beretningens opbygning betyder, at de samme temaer berøres forskellige steder i beretningen.

Børne- og kulturchefforeningen glæder sig over, at det målrettede arbejde i kommunerne og på skolerne har udmøntet sig i forbedring af resultater på flere fagområder. Beretningen er spændende læsning og overordnet efterlader den et indtryk af et skolesystem i en positiv udvikling og med et højt aktivitetsniveau.

BKF finder det meget positivt, at formandskabet ønsker at give børnenes alsidige udvikling større vægt samt at skabe mål og evalueringsformer, som fokuserer på denne udvikling. Opgaven bliver at sikre, at der ikke sker en adskillelse mellem kundskaber, færdigheder, indsigt og alsidige udvikling.

Grundlaget for Fremtidens skole

Børne- og kulturchefforeningen kan tilslutte sig formandskabets synspunkter vedrørende pejlemærker for de kommende års udvikling med hensyn til nødvendigheden af ambitiøse mål for folkeskolen.

I forbindelse med ”360 graders eftersyn af folkeskolen” har BKF forholdt sig til det samme tema, og BKF er enig i, at det for det første stiller krav om en solid basis af faglige kundskaber.

Derudover kræves der for det andet meget stærke relationelle og innovative kompetencer. Endelig må de to ovennævnte typer af kompetencer bygge på et grundlag af eksistentielle og etiske kompetencer - det vil sige evnen til at skabe mening og en etisk orientering i fælles-

skab med andre. Børn har brug for fællesskaber, som hjælper og understøtter dette svære arbejde.

Børne- og kulturchefforeningen mener, at vi skal uddanne børn til at nå deres ypperste i et innovativt og mere globaliseret samfund ved, at de tilegner sig solide faglige, relationelle og innovative samt eksistentielle og etiske kompetencer, og ved at skabe stærke uddannelsesmæssige fællesskaber, som modvirker eksklusion og polarisering og skaber grundlag for en levende demokratisk kultur.

BKF anbefaler i den forbindelse, at der etableres en systematisk strategi for opfølgning på uddannelsesparathed som indikator og ledetråd for politik og styring på skoleområdet, idet det er vores opfattelse at uddannelsesparathed i bred forstand vil indkredse mange af de kompetencer, der indgår i dette syn på folkeskolens opgave.

De ti temaer

Børne- og Kulturchefforeningen kan tilslutte sig de ti temaer, som væsentlige i relation til en indkredsning af de udfordringer folkeskolen står over for, og har nogle uddybende kommentarer til nogle af temaerne.

Reform af fælles mål

I forhold til de faglige mål står det ikke BKF helt klart, hvorfor der skal igangsættes en reform af Fælles mål. De undersøgelser, der bliver refereret til, siger noget om eleverne kompetencer på de forskellige områder, og opgaven går måske snarere ud på, at flere elever skal opnå bedre kompetencer og færdigheder. Hvilken analyse har ledt frem til konklusionen, at det er målene, der ikke er sat højt nok. De nuværende mål er knap et år gamle.

Efteruddannelse af lærere og ledere

Børne- og Kulturchefforeningen er enig med Formandskabet i den betydning dette område har, og gør i den forbindelse opmærksom på, især tre kompetencer har betydning:

- *Relationskompetence*: at læreren kan indgå i en relation til eleverne præget af respekt, empati, interesse, omsorg og tro på, at hvert barn har et potentiale for at lære og skal nå sit ypperste.
- *Didaktisk kompetence*: at læreren bruger de undervisningsformer og metoder, der i forhold til elevforudsætninger giver det bedste resultat.
- *Klasseledelses-kompetence*: at læreren er en synlig og troværdig leder, der både kan skære igennem og give plads for, at eleverne i stigende grad kan være medbestemmende og selvstyrende.

Udviklingen af læreruddannelsen samt mulighederne for efter - og videreuddannelse er her særdeles væsentlig for at understøtte de tre ovennævnte kompetencer.

Når Formandskabet peger på nødvendigheden af, at efteruddannelsen opprioriteres er det vigtigt at være opmærksom på, at ressourcen til denne opgave skal prioriteres sammen med alle øvrige opgaver på området. Et konkret eksempel fra en kommune viser, at der anvendes mellem 1,2 – 2,4 % af nettoarbejdstiden på de enkelte skoler til efter - og videreuddannelse, og at der anvendes mellem 2000 – 5000 kr. i deltagerbetaling. De centralt afsatte midler til linjefagsuddannelse og vejlederuddannelse dækker kun deltagerbetalingen, og den udgift, der er tilbage er mange gange større. Hertil kommer prioriteringen af selve undervisningen i en tid, hvor man ikke alle steder kan få kvalificerede vikarer til at varetage opgaven i lærerens fravær.

Når lærere oplever, at de ikke støttes i deres ønsker om efteruddannelse, kan baggrunden være, at der er en plan både på skolen og i kommunen, at der sker en kraftig prioritering, og at de længerevarende efteruddannelsesforløb reducerer det antal, der kan komme i betragtning både af hensyn til økonomien og skolen øvrige opgaveløsning.

BKF er enig i, at der skal tænkes i udvikling af nye kursusformer, der sikrer en tæt sammenhæng til udvikling på skolen og i kommunen f. eks.. gennem netværk både på den enkelte skole og i kommunen.

Ledelsens betydning

I forhold til skoleledelsen og den betydning er BKF enig, og mener nøglen til at iscenesætte de forskellige processer er ledelse – på flere niveauer:

- I de enkelte medarbejderteam er der brug for den nære pædagogiske ledelse og coaching gerne via ressourcepersoner, som er udstyret med klar og tydelig kompetence
- På skoleniveau er der brug for den strategiske udvikling af rammer og læringsmiljøer i dialog med elever, forældre og kommunale samarbejdspartnere (dagtilbud, klubber, PPR, andre skoler etc.).
- På kommuneniveau er der brug for tydelige strategier for udviklingen af skolerne og deres rammebetingelser og for en facilitering af kompetenceudvikling og forpligtende videndeling. Skolelederne udgør et strategisk meget vigtigt ledelses forum, som bør indgå i kvalificeringen af politiske beslutningsoplæg og være med til at forme forpligtende rammer for et fælles skolevæsen.

Metoder

Bkf er meget enig med formandskabet i behovet for en bedre interaktion mellem forskning og praksis

Arbejdet i folkeskolen og i samspillet med andre områder må i stigende grad ske på basis af solid forskning – og ikke bare formeninger. Det betyder, at vi skal fremme en praksisorienteret forskning, som kan tage livtag med folkeskolens udfordringer og tilvejebringe bud på arbejdsformer og metoder. Og denne forskning skal omsættes til folkeskolens praksis via efter- og videreuddannelse, rådgivning og udviklingsbistand. BKF er af den opfattelse, at dette med fordel kan organiseres i partnerskaber mellem forskningsinstitutioner, professionshøjskoler og kommuner – viden-trekanter (jf. den nationale strategi for velfærdsuddannelser). Professionshøjskolerne har her en nøglerolle som oversættere mellem grundforskning og praksis – ved at gennemføre praksisnær forskning, skabe uddannelses tilbud, rådgive etc.

Governance

BKF anbefaler, at man vælger et perspektiv, hvor evalueringer af delresultater ses som byggesten i opnåelsen af det samlede mål. Det gælder lige fra sprogvurderinger i 3-års alderen og i børnehaveklassen til læseprøver og andre faglige test op igennem skoleforløbet.

Opgaven kunne være, at danne en evalueringskæde, hvor vi kan følge progressionen i børnenes læring, og at man i hver kommune udvikler en evalueringskultur, hvor man fortløbende søger at afdække sammenhængen mellem læringsmiljøernes tilrettelæggelse og deres bidrag til progression i læring og uddannelsesparathed.

Stat og kommuner kan aftale mål og milepæle for fremskridt i disse målbare resultater og sætte dem i relation til indsatser og investeringer.

BKF tilslutter sig formandskabets ønske om at øge gennemsigtigheden i folkeskolen, så det bliver muligt at følge med i, hvordan skoler og kommuner lever op til målene, men det er samtidig også vigtigt, at der ikke sker en alt for høj grad af forenkling for at opnå denne gennemsigtighed.

Der er tale om komplekse sammenhænge, som det ikke er muligt at formidle gennem enkle opgørelser, og området kunne udvikles gennem forpligtende kvalitetsfællesskaber.

Kommentarer til enkelte anbefalinger

Vedrørende undervisningsmiljølovgivningen

BKF deler ikke formandskabets opfattelse af, at undervisningsmiljøundersøgelserne ikke bliver gennemført. Registrering på DCUM er frivillig, og der har været en vis usikkerhed i

forhold til kravet om offentliggørelse på hjemmeside. BKF vil snarere anbefale, at det undersøges nærmere i hvilket omfang UVM'en gennemføres i henhold til lovgivningen.

Vedrørende skoleledelse

I vurderingen af skolelederens kompetencer om adfærd vil det være væsentligt at være opmærksom på, at der er mange måder at følge lærernes undervisning på. Samtidig hermed vil BKF gerne medgive at også Partnerskabet om Folkeskolen angiver et behov for at tydeliggøre, hvordan god ledelse udmønter sig i form af strategisk ledelse, personaleledelse og faglig ledelse.

Vedrørende kvalitetsrapporter

Formandskabet peger her på, at det er væsentligt at kvalitetsrapporterne er handlingsanvisende. BKF gør i denne forbindelse opmærksom på, at kravene i bekendtgørelse gør meget ud af status, og at man i mange kommuner har den fremadrettede del i andre styringsdokumenter såsom udvalgsplaner, resultataftaler o. lign. Formandskabet peger desuden på behovet for en udbygget national vejledning, som bedre forklarer bekendtgørelsens mange krav, men måske er der snarere behov for en forenkling og afbureaukratisering.

Vedrørende evalueringskultur

Beskrivelsen af status vedrørende evalueringskultur bygger i stor udstrækning på internationale undersøgelser, som på en række punkter ikke stemmer overens med de danske traditioner og metoder på området. Eksempel herpå er omtalen af muligheden for at give løntillæg til enkelte lærere eller ledere på baggrund af vurdering af præstationer.

Talis-undersøgelsen angiver, at lærerne i begrænset omfang får sparring fra deres ledere om deres undervisning. BKF er af den opfattelse, at megen sparring sker i lærerteams, og at det også er her lederens sparring bliver tydelig. BKF er enig i, at der fortsat er behov for udvikling af evalueringskulturen, men er på den anden side af den opfattelse, at afsnittet ikke afspejler den evalueringspraksis, der rent faktisk er.

Afsluttende kommentar

Børne - og Kulturchefforeningen vil afslutningsvis gerne takke for en omfattende og spændende opsamling på folkeskoleområdet.

Børne- og Kulturchefforeningen vil dog afslutningsvis pege på et område, som ikke indgår i årsrapporten. Det er forholdet omkring en lettere adgang til læremidler i folkeskolen. Som støtte for lærerens differentiering af undervisningen peger BKF på behovet for en mere radikal digitaliseringsstrategi fra Undervisningsministeriets side.

Børne- og Kulturchefforeningen er meget optaget af, hvordan vi kan sikre, at børn får kompetencer, så de orientere sig i komplekse sammenhænge, begå sig i en globaliseret kultur, forstå andre, bringe sine faglige kundskaber i spil på kreative måder, omsætte ideer til produkter samt danne relationer og alliancer på tværs af kulturelle og institutionelle skel.

BKF opfatter, at formandskabets anbefalinger vedrørende folkeskolens væsentligste udfordringer kan støtte en sådan udvikling.

Klaus Majgaard / Anna Marie Illum
Formand for BKF Medlem af Skolerådet fra BKF